

29.12.2014
Eki Karlsson

Metsähallitus
kirjaamo@metsa.fi
Kirjaamo
PL 94
01301 Vantaa

Viite: Hossan retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma

HOSSAN RETKEILYALUEEN VIRKISTYSKÄYTÖN KEHITTÄMINEN 2015–2029

Hossan retkeilyalue on perustettu ulkoilulain mukaiseksi valtion retkeilyalueeksi 1979. Valtion retkeilyalue voidaan perustaa silloin, kun alueella on huomattava merkitys ulkoilulle.

Suomen Ladun näkemyksen mukaan virkistyskäyttö on retkeilyalueen tärkein käyttömuoto. Tästä näkökulmasta alueen retkeilypalvelujen laatu, saavutettavuus ja määrä ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan, että nykyisiä retkeilyrakenteita pääsääntöisesti ylläpidetään, ja että muun muassa maisemanhoitoon kiinnitetään huomiota. Kävijämäärän toivotaan kuitenkin kasvavan ja alueen houkuttelevan kansainvälisiä luontomatkailijoita.

Kävijämäärän kasvu ja hyvinvointivaikutusten lisääntyminen edellyttävät panostusta alueen huomattavasti aktiivisempaan kehittämiseen luontomatkailun näkökulmasta.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulee näkyä terävämpiä tavoitteita ja tulevaisuuteen luotaavia konkreettisia kehitysideoita sekä laajasti eri ulkoilulajien ja niiden olosuhteiden tunnistamista, nimeämistä ja huomiointia retkeilyaluestatuksen nimen veroisesti.

29.12.2014
Eki Karlsson

Esimerkiksi Hossan visiossa puhutaan luonnon vetovoimasta ja perinteisestä eräkulttuurista. Ilman hyviä retkeilyrakenteita ja monia luontoaktiiviteettimahdollisuuksia kävijöitä olisi kuitenkin vähän. Aktiiviteettien merkitys tulisikin mielestämme tunnistaa myös visiossa.

VESIEN VIRKISTYSKÄYTTÖSTÄ

Hossa on tunnettu vesiretkeilykohteena. Hossan vesistöt soveltuvat hyvin sekä joki- että järvimelontaan. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa puhutaan virkistyskalastuksen merkityksestä, mutta ei mainita sanallakaan melontaa. Melojia palvelevat esimerkiksi matalat laiturit, leiriytymismahdollisuudet ja tulipaikat. Suomen Latu ehdottaa, että Hossan hoito- ja käyttösuunnitelmaan sisällytettäisiin aktiivisia toimia melonnan edistämiseksi alueella.

RETKEILYN PALVELURAKENTEISTA

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan, että palvelurakenteiden osalta uusitaan maasto-opasteita ja Väräkallion katselulava. Tämä on hyvä asia; samoin kun se, että Huosiolammen esteettömät palvelut säilytetään rakenteita korjaamalla. Palveluvarustusta kerrotaan vähennettävän 2–3 kohteelle.

Luontoaktiiviteetteja palvelevat palvelurakenteet ovat tärkeitä. Vesilläliikkuajat tarvitsevat rantautumispaikkoja ja uimarit ja sukeltajat pukeutumistiloja. Palvelurakenteissa tulee muistaa myös alueen monipuolinen talvikäyttö.

Hossan ja Kylmäluoman välinen yhdysreitti kuuluu suunnittelualueeseen vain osittain. Molempien retkeilyalueiden palvelukokonaisuuden kehittämiseksi ja pitkiäkin vaellus- ja pyöräilyretkien mahdollistamiseksi yh-

29.12.2014
Eki Karlsson

teys on tärkeä, joten yhdysreitien tulevaisuuden varmistaminen ja kehittäminen olisi tärkeää sisällyttää suunnitelmaan. Samoin Hossan aluetta sivuva Itärajan retkeilyreitti (Euroopan kaukovaellusreitti E10/UKK-reitti) ja Hossa-Juntusranta -vesiretkelyreitti ovat tärkeitä pitkien vaellusten ja vesiretkien kannalta. Tällaiset maakunnallisesti ja kansallisesti tärkeät pitkät reitit tulisi huomioida alueen suunnittelussa, vaikka ne ovatkin osin alueen ulkopuolella. Perangan yhdysreitit (5-tien varresta lähtevä vesireitti ja patikka-/pyöräilyreitti) mahdollistavat retken aloittamisen julkisen liikenteen varrelta

MAASTOPYÖRÄILYSTÄ

Maastopyöräilyreiteistä todetaan, että *”reittien tarveharkinta tehdään, reitit linjataan ja rakennetaan sen mukaisesti.”* Myöhemmin luonnoksessa todetaan pyöräilyn olevan sallittua suunnittelualueen poluilla. Tästä jää kuva, että maastopyöräily on sallittua poluilla, mutta näiden lisäksi oltaisiin tekemässä tarveharkintaisia, erityisesti maastopyöräilyyn tarkoitettuja uusia reittejä. Toimenpiteet maastopyöräilyn edistämiseksi Hossassa jäävät luonnoksessa epäselväksi.

Oletamme, että maastopyöräily on sallittua polkujen lisäksi myös alueen teillä ja muilla pyöräilykelpoisilla väylillä ja talvella esim. moottorikelkkaurilla.

Koska maastopyöräily kuuluu jokamiehenoikeuksiin, sitä voidaan harjoittaa myös ryhmissä silloin kun toiminta ei aiheuta vähäistä suurempaa haittaa. Pelkästään pyöräilyyn liittyvä liiketoiminta ei siten edellytä lupaa, koska jokamiehenoikeuden käyttämisestä ei voi vaatia lupaa. Sen sijaan toiminnasta voidaan sopia ja sopimista voidaan suositella toiminnan ohjaamiseksi.

29.12.2014
Eki Karlsson

Luonnoksessa todetaan, että maastopyöräilyä voidaan tarvittaessa rajoittaa järjestyssäännöllä. Pyöräilyä voidaan suojelualueiden ulkopuolella rajoittaa kuitenkin vain harvoin perustein. Siksi olisimme mielellämme nähneet järjestyssäännön luonnoksen hoito- ja käyttösuunnitelman liitteenä.

Maastopyöräilijät eivät toivo erikseen rakennettavia pyöräilyreittejä, vaan he haluavat pyöräillä luonnonmukaisilla poluilla ja maaston luomissa olosuhteissa. Lähes kaikki alueen nykyiset retkeilyreitit soveltuvat maastopyöräilyyn erinomaisesti sellaisenaan, kunhan sillat ja pitkospuut tehdään myös pyöräily huomioiden ja rakenteet pidetään kunnossa. Toivotuimpia ovat pitkät ympyrälenkit. Uusia lisäreittejä voidaan toteuttaa yhdistelemällä nykyisiä retkeilyreittejä ja muita olemassa olevia polkuja. Puuttuvia yhdyspolkuja voidaan toteuttaa hyvin pienin toimenpitein luontoa säästäen – ilman ”pyörätiemäistä” rakentamista. Pyöräilijän kannalta tärkeää kunnossapitoa on poluille kaatuneiden puiden raivaus (katkaisu polun kohdalta).

Kokeneimmille pyöräilijöille tulee jättää mahdollisuus sellaisiin reitinvalintoihin, jotka eivät välttämättä sovellu kaikille. Viitoituksin, kartoin ja reittiselostuksin eritasoisia pyöräilijöitä voidaan opastaa heille parhaiten soveltuville poluille ja reiteille. Tarvittaessa pyöräilykäyttöä voidaan ohjata esim. kestävyuden kannalta tai muista vastaavista syistä suosittelavimmille reiteille ja poluille. Kieltojen ja rajoitusten sijaan ohjaamisessa tulisi käyttää positiivista tiedotusta ja luontokasvatuksen keinoja.

MUUT ULKOILULAJIT

Hoito- ja käyttösuunnitelma ei tunnista lainkaan lumikenkäilyä, talvikävelyreittejä, retkiluistelua, hiihtoreittien kehittämistä tai esimerkiksi geokätköilyä.

29.12.2014
Eki Karlsson

Kiipeilystä todetaan, että ”lajiesiintymät sekä muut vastaavat seikat voivat estää kiipeilyn”. Toteamus ei ole tavoite eikä toimenpide. Kiipeilykin on jokamiehen oikeus, eikä sitä tule rajoittaa ilman perusteita.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa, kuten myös esimerkiksi verkkoviestinnässä tulee mielestämme osoittaa, tunnistaa ja nimetä alueen aktiiviteettimahdollisuudet. Vain siten niiden edistäminen ja kehittäminen on mahdollista ja pitkäjänteistä. Suomen Latu on erittäin huolissaan retkeilyalueiden ulkoilupalvelujen kehittämisestä.

JÄRJESTYSSÄÄNNÖSTÄ

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan mm. koiravaljakkojen, leiriytymisen ja maastopyöräilyn kohdalla, että näitä toimintoja voidaan rajoittaa järjestyssäännöllä. Suomen Latu muistuttaa, että kaikki edellä mainitut ulkoilutoiminnot kuuluvat jokamiehen oikeuksiin ja niitä voidaan rajoittaa vain harvoin ja lakiin nojautuvien perustein (luonnonsuojelulaki 36 §). Hallituksen esityksessä pykälää perustellaan näin:

”Maa- ja vesialueiden omistajat ovat eräissä tapauksissa pystyttäneet alueilleen tauluja, joissa on kielletty kulkeminen, maihinnousu tai muu jokamiehen oikeuden käyttäminen, vaikka siihen ei ole ollut laillista perustetta. Tällaisia kieltotauluja ei tarvitse noudattaa, mutta ne ovat luoneet epäselvän tilanteen ja aiheuttaneet tarpeettomia ristiriitoja alueen omistajan ja jokamiehen oikeuksien käyttäjien välillä. Viranomaiset ovat yleensä katsoneet, etteivät he voi ryhtyä toimenpiteisiin kieltotaulujen poistamiseksi, koska niiden pystyttämistä ei ole nimenomaisesti laissa kielletty. Tästä syystä ehdotetaan, että pykälään otettaisiin uudeksi 3 momentiksi säännös, jossa tämänkaltaisten kieltotaulujen pystyttäminen kielletään.”

TAPAHTUMIEN JÄRJESTÄMINEN

29.12.2014
Eki Karlsson

Retkeilyalueiden tärkeys korostuu silloin, kun etsitään paikkaa suuremman virkistyskäyttöön liittyvän tapahtuman järjestämiseen. Suomen Latu esittää, että lupajärjestelmä leirin tai tapahtuman järjestämiseen olisi mahdollisimman kevyt, eikä toiminnalle asetettaisi tarpeettomia rajoituksia.

METSÄNHOIDOSTA

Retkeilyalueet eivät ole suojelualueita, vaan pääosin talousmetsää. Alueen statuksen vuoksi Suomen Ladun näkemyksen mukaan alueen metsiä tulee hoitaa siten, että toimenpiteet palvelevat virkistyskäyttöä. Metsätalouden harjoittamisen periaatteet on kirjattu hoito- ja käyttösuunnitelmaan hyvällä tavalla. Periaatteet muuttuvat käytännöksi maisemanhoitosuunnitelmassa, joka tehdään myöhemmin tulosalueiden yhteistyönä. Tässä vaiheessa ei siis ole mahdollisuutta ottaa siihen kantaa.

Hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksessa todetaan, että ”metsätalouden rooli retkeilyalueella on selkeä”. Kenelle ja miten se on selkeä? Selkeää on, että metsätaloutta harjoitetaan.

Suomen Latu toivoo, että Metsähallitus onnistuu toteuttamaan metsänhoidon toimenpiteet virkistyskäyttöä arvostavalla ja sen tarpeet aidosti huomioivalla tavalla. Aikaisemmin epäonnistuneista kohteista kertovat saamamme viestit ja kuvat mm. reitin varrella olevista laajemmista päätehakkuista.

Suomen Latu haluaa hyvässä yhteistyössä Metsähallituksen ja muiden toimijoiden kanssa kehittää retkeilyalueita niiden nimen mukaisesti. Tällä hoito- ja käyttösuunnitelmalla osoitetaan ja viestitään se suunta mihin retkeilyaluetta ollaan kehittämässä, ja siksi virkistyskäyttö ja ulkoilu tulee näkyä siinä nykyistä ehdotettua selkeämmin.

29.12.2014
Eki Karlsson

SUOMEN LATU
Eki Karlsson, toiminnanjohtaja